

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 477/2011-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. októbra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť I. K. K., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3 Co 29/2011 z 10. augusta 2011, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť I. K. K. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. septembra 2011 doručená sťažnosť I. K. K., B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a uznesením

Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 Co 29/2011 z 10. augusta 2011.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa ako navrhovateľ v konaní vedenom pred Okresným súdom Bardejov (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 2 C 48/2005 domáhal náhrady škody spôsobenej mu nezákonným rozhodnutím. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 2 C 48/2005 z 11. marca 2009 žalobu sťažovateľa zamietol. O odvolaní sťažovateľa rozhodol krajský súd rozsudkom sp. zn. 3 Co 101/2009 zo 14. októbra 2011 tak, že označený rozsudok okresného súdu potvrdil vo vzťahu k žalovaným v 1., 3. a vo 4. rade a vo vzťahu k žalovanému v 2. rade zrušil. Následne sťažovateľ podaním doručeným okresnému súdu 14. januára 2010 podal dovolanie proti už uvedenému rozsudku krajského súdu. Okresný súd sťažovateľa uznesením vyzval na doplnenie podania, keďže to neobsahovalo všetky zákonom predpísané náležitosti v zmysle § 241 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“). Na výzvu súdu sťažovateľ reagoval žiadosťou doručenou okresnému súdu 25. októbra 2010 o ustanovenie právneho zástupcu z radov advokátov. Okresný súd výzvou sp. zn. 2 C 48/2008 z 3. novembra 2010 vyzval sťažovateľa v súlade s § 30 OSP na preukázanie splnenia zákonných predpokladov odôvodňujúcich ustanovenie zástupcu z radov advokátov. Na túto výzvu sťažovateľ reagoval svojím podaním zo 7. decembra 2010. O žiadosti sťažovateľa o ustanovenie advokáta pre dovolacie konanie rozhodol okresný súd uznesením sp. zn. 2 C 48/2005 z 10. januára 2011 tak, že sťažovateľovi neustanovil zástupcu z radov advokátov. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že *„žalobcovi neustanovuje zástupcu z radov advokátov, nakoľko neboli splnené zákonné predpoklady dané ustanovením § 30 O.s.p.. Ten svoju žiadosť o ustanovenie zástupcu z radov advokátov v súdom stanovenej lehote nedoplnil a nepreukázal pomery, ktoré by inak odôvodňovali oslobodenie od súdnych poplatkov. Navyše má súd za to, že finančné prostriedky poskytnuté žalobcovi z titulu finančného zadosťučinenia dostatočne preukazujú skutočnosť, že žalobca nespĺňa predpoklady v zmysle § 30 O.s.p.. Dôvodnosť nároku a splnenie zákonných podmienok na ustanovenie zástupcu z radov advokátov musí preukázať žiadateľ, k čomu v tomto prípade nedošlo.“*

Sťažovateľ proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 2 C 48/2005 z 10. januára 2011 podal odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým uznesením sp. zn. 3 Co 29/2011 z 10. augusta 2011, ktorým potvrdil odvolaním napadnuté uznesenie okresného súdu ako vecne správne. V odôvodnení svojho uznesenia uviedol, že „podmienkami pre ustanovenie zástupcu z radov advokátov podľa uvedeného ustanovenia sú okrem procesnoprávnej podmienky, ktorou je podanie žiadosti účastníkom konania:

a) skutočnosť, že u účastníka sú predpoklady na oslobodenie od súdnych poplatkov. Zákon tu má na mysli predpoklady pre priznanie oslobodenia výrokom súdu podľa ust. § 138 ods. 1 O. s. p. Nemá na mysli prípady, kedy je účastník už zo zákona oslobodený alebo či ide o konanie oslobodené od poplatku vecne. Relevantným je to, či to pomery účastníka odôvodňujú a zároveň nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie či bránenie práva. Rozhodnutiu o ustanovení advokáta však nemusí predchádzať rozhodnutie o oslobodenie žiadateľa od súdnych poplatkov podľa ust. § 138 O. s. p.;

b) potreba ochrany záujmov, účastníka ustanovením advokáta, ktorá sa posudzuje individuálne v každom konkrétnom konaní a táto potreba sa odvíja od komplikovanosti veci, či už skutkovej alebo právnej.

V predmetnej veci súd prvého stupňa urobil záver o nemožnosti ustanoviť žalobcovi zástupcu z radov advokátov z dôvodov nesplnenia podmienok pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov. Odvolací súd sa s týmto záverom súdu prvého stupňa stotožňuje. Prvostupňový súd správne uzavrel, že v predmetnej veci žalobca nesplnil tie podmienky, ktoré sú uvedené pod písm. a/ vyššie preto, aby mu bol ustanovený pre dovolacie konanie zástupca z radov advokátov.

Za týchto okolností správne postupoval súd prvého stupňa, pokiaľ neustanovil žalobcovi zástupcu z radov advokátov pre dovolacie konanie.“.

Sťažovateľ nesúhlasiac s napadnutým uznesením krajského súdu v sťažnosti okrem iného uvádza:

„Odvolací súd tiež nesprávne argumentuje len meditáciou, že čo zákon má na mysli len podľa jeho predstáv, keď môj názor je úplne iný, ... ja absolútne nesúhlasím a tvrdím, že na oslobodenie splňam podmienky a v spojení s tým aj na nárok o pridelenie mi advokáta.“

Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1./ Vyslovuje, že základné a ľudské práva I. K. K. podľa čl. 46 Ústavy SR a ods. 1/, čl. 6 Dohovoru postupom Krajského súdu v Prešove v súdnom konaní o dovolaní sťažovateľa pod sp. zn. 3Co 29/11 v právnej veci vedenej na Okresnom súde v Bardejove č. k. 2C 48/05 a vyjadrenom v jeho konečnom uznesení z 10.VIII.11, porušené boli!

2./ Priznáva I. K. K. spravodlivé finančné zadostučinenie vo výške 33 tis. EUR /slovom tridsaťtritisíceur/, ktoré je mu povinný Krajský súd v Prešove zaplatiť do 2-och mesiacov od právoplatnosti tohto ústavného nálezu.

3./ Ukladá Krajskému súdu v Prešove uhradiť aj vzniklé trovy tohto súdneho konania, a to do 15-tich dní od právoplatnosti tohto súdneho nálezu.“

Súčasťou sťažnosti je aj žiadosť sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu na konanie pred ústavným súdom.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Z citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného

predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Sťažovateľ sťažnosťou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj porušenie práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom a uznesením krajského súdu sp. zn. 3 Co 29/2011 z 10. augusta 2011. Jadrom jeho námietok je nesúhlas s právnym názorom okresného súdu, ako aj krajského súdu, ktorý podľa názoru sťažovateľa nesprávne vyložil a aplikoval ustanovenia § 30 a § 138 OSP, čím podľa jeho názoru došlo k porušeniu označených práv. Sťažovateľ teda namieta, že mu nebola poskytnutá súdna ochrana v kvalite požadovanej označeným článkom ústavy a dohovoru.

Podľa § 30 ods. 1 OSP účastníkovi, u ktorého sú predpoklady, aby bol súdom oslobodený od súdnych poplatkov, ustanoví sudca alebo poverený zamestnanec súdu na jeho žiadosť za zástupcu Centrum právnej pomoci alebo advokáta zapísaného do zoznamu podľa osobitného predpisu, ak je to potrebné na ochranu jeho záujmov. O tejto možnosti súd účastníka poučí.

Podľa § 138 ods. 1 OSP na návrh môže súd priznať účastníkovi celkom alebo sčasti oslobodenie od súdnych poplatkov, ak to pomery účastníka odôvodňujú a ak nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Ak nerozhodne súd inak, vzťahuje sa oslobodenie na celé konanie a má i spätnú účinnosť; poplatky zaplatené pred rozhodnutím o oslobodení sa však nevracajú.

Podľa názoru ústavného súdu citovaná argumentácia krajského súdu v napadnutom uznesení v spojení s odôvodnením uznesenia okresného súdu, ktorá je uvedená v prvej časti tohto rozhodnutia, je dostatočná a presvedčivá. V žiadnom prípade ju nemožno považovať za arbitrárnu či zjavne neodôvodnenú. Niet teda ani príčiny na to, aby ústavný súd do veci zasiahol. Na tomto závere nemôže nič zmeniť okolnosť, že sťažovateľ má na celú vec

odlišný názor a s uzneseniami všeobecných súdov nesúhlasí. Táto okolnosť totiž sama osebe nemôže spôsobiť porušenie označených práv sťažovateľa.

Krajský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia správne uviedol, že predpokladom ustanovenia právneho zástupcu z radov advokátov je splnenie viacerých zákonných podmienok súčasne. Zároveň tiež konštatoval, že sa stotožňuje s názorom okresného súdu v tom smere, že sťažovateľ nepreukázal pomery, a to ani po predchádzajúcej výzve okresného súdu, ktoré by inak odôvodňovali oslobodenie od súdnych poplatkov. Inými slovami, sťažovateľ mal povinnosť preukázať pomery odôvodňujúce oslobodenie od súdnych poplatkov. Keďže k tomu zo strany sťažovateľa nedošlo, je ústavne akceptovateľný záver o nesplnení podmienok na ustanovenie právneho zástupcu z radov advokátov.

Ústavný súd ďalej konštatuje, že krajský súd postupoval v súlade s Občianskym súdnym poriadkom, pričom vychádzal zo smerodajných ustanovení § 30 a § 138 OSP prichádzajúcich do úvahy v danom prípade, ktoré primeraným ústavne konformným spôsobom interpretoval a aplikoval, preto uznesenie krajského súdu nesignalizuje porušenie sťažovateľom označených práv.

Z uvedených dôvodov ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľa, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom a uznesením krajského súdu sp. zn. 3 Co 29/2011 z 10. augusta 2011, odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Pretože sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. októbra 2011